

Afrikaanse Varkenspest is geen 'ver-van-mijn-bed-show' meer

Diverse organisaties pleitten voor strikte handhaving van de nulstand buiten de formele leefgebieden.
Foto: Klaus Schneider

Sinds de Afrikaanse Varkenspest (AVP) vorig jaar is aangetroffen in het zuiden van België houdt dat ook de gemoederen in Nederland bezig.

Wie kent de tragische beelden niet: bulldozers die dode varkens in laadbakken kieperen? Beelden van alweer ruim twintig jaar geleden, toen de varkenspest voor het laatst uitbrak in Nederland. Er werden 11 miljoen varkens geruimd en de economische schade lag naar schatting rond 2 miljard euro.

Het is daarom begrijpelijk dat de varkenssector zeer bezorgd is, nu de Afrikaanse Varkenspest vorig jaar september in het zuiden van België is aangetroffen. Jos Goebbels, voorzitter van de Centrale Organisatie van de Vleessector (COV) vroeg daarom in het blad De Jager om maximale inzet van alle partijen. Hij riep

op om er samen alles aan te doen om de insleep van varkenspest te voorkomen. Het ministerie van LNV heeft in juli besloten om met de Producentenorganisatie Varkenshouderij (POV), de provincies Noord-Brabant, Limburg, Gelderland en Overijssel en natuurorganisaties een taskforce te vormen.

Auteur: Minou van Dillen

Verspreiding in Europa

De Afrikaanse Varkenspest komt al sinds 2014 voor in Oost-Europa. De ziekte dook in 2007 voor het eerst op in Georgië, waarna het virus zich in noordwestelijke richting heeft verspreid (zie kaart). Met het opduiken van de AVP in België is gebeurd waar de varkenssector al bevreesd voor was. “De ziekte kan plotseling grote sprongen maken en honderden kilometers van een bekende besmettingshaard opduiken”, zei POV-voorzitter Ingrid Jansen in hetzelfde artikel in De Jager.

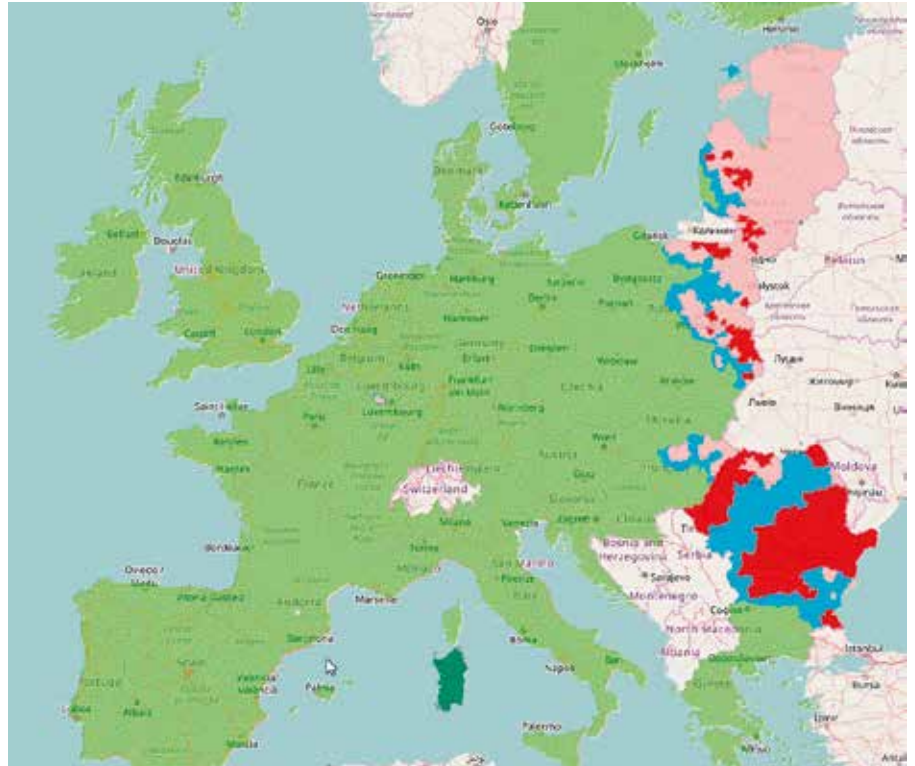
De eerste Belgische gevallen werden ontdekt op 13 september 2018, bij dood gevonden wilde zwijnen in de streek van Etalle, in de provincie Luxemburg. In de driekwart jaar daarna zijn in het gebied circa 3200 wilde zwijnen gedood en geanalyseerd. Daarvan hadden er 824 het AVP-virus bij zich. Alle gedomesticeerde varkens in het gebied zijn meteen na het aantreffen van de eerste besmette wilde zwijnen geruimd. Bovendien zijn er diverse beperkingen opgelegd aan de toegankelijkheid van het gebied.

Als in Nederland de APV zou worden aangetroffen, neemt het ministerie van LNV met de NVWA de regie op een gebied over. Door afsluiting komt de exploitatie van een gebied dan stil te liggen. Dat kan langere tijd duren, met alle economische gevolgen van dien.

Risico op besmetting

Het is onwaarschijnlijk dat het opduiken van de ziekte in België via migratie van wilde zwijnen is gelopen, of dat de ziekte op deze wijze naar Nederland zal komen. Want ondanks het feit dat de ziekte zeer besmettelijk is voor varkens, zijn zieke dieren te zwak om zich nog over grote afstand te bewegen. Zieke dieren zullen zeker overlijden, te meer omdat er geen medicijn tegen beschikbaar is.

Het grootste risico op besmetting is menselijk handelen. Mensen kunnen bijvoorbeeld besmet vlees meebrengen uit Oost Europa. Het AVP-virus overleeft tot wel zes maanden in varkensproducten die rauw, gedroogd of gerookt zijn. In bevroren producten overleeft het virus zelfs een jaar of langer. Daarom kan een broodje droge worst dat in het bos of in een open afvalbak is achtergelaten al fataal zijn.

Verspreiding in Europa. (Rood/rose: besmette wilde zwijnen. Blauw: besmette gehouden zwijnen/varkens. Kijk op www.fli.de voor de actuele situatie.

Ook jagers die op jachtreizen in Oost-Europa in aanraking zijn gekomen met besmet wild of kadavers, of deze ondanks het verbod meenemen, zijn potentiële besmettingsbronnen. Gelukkig zijn mensen zelf niet gevoelig voor de varkenspest.

Nulstand handhaven

Wilde zwijnen in Nederland hebben twee formele leefgebieden: de Meinweg in Limburg en de Veluwe. Buiten deze zogeheten nulstandsgebieden, komen wilde zwijnen formeel niet voor, maar door de snelle toename van het aantal wilde zwijnen in de afgelopen twintig jaar, kunnen er in ons land toch wel tot zo'n 10.000 rondlopen. Daarom wil de POV, nu de AVP zo dichtbij is gekomen, dat de nulstand buiten de formele leefgebieden strikt gehandhaafd wordt.

Bloedmonsters

Om goed zicht te houden op het al dan niet voorkomen van varkenspest in Nederland worden van geschoten of dood gevonden wilde zwijnen bloedmonsters verzameld en geanalyseerd. Dit wordt gedaan door Wageningen Bioveterinary Research (WBVR) in opdracht van het ministerie van LNV.

In de twee nulstandsgebieden wordt een deel van de geschoten wilde zwijnen bemonsterd. Buiten deze gebieden wordt van elk geschoten wild zwijn een bloedmonster genomen. Daar kunnen wilde zwijnen zich namelijk over grotere afstand verplaatsen en in contact komen met varkenshouderijen.

Met dank aan de Koninklijke Nederlandse Jagersvereniging voor de bijdrage aan dit artikel.

drs M.R.B. van Dillen MBA is redacteur van De Landeigenaar

Verplicht melden

Omdat kadavers zeer besmettelijk kunnen zijn, moet een dood wild zwijn dat op een terrein wordt aangetroffen worden gemeld, op de website van de Dutch Wildlife Health Center (www.dwhc.nl/meldingsformulier). Mochten er meerdere dode of zieke wilde zwijnen aangetroffen worden, dan moet dat gemeld worden aan het Landelijk meldpunt dierziekten van de NVWA, telefoon 045 - 546 31 88.